

Samen verantwoordelijk!

leerlingen eigenaar maken van het eigen leerproces.

Denise de Koeijer

Studentnummer: 2185960

Opleiding : Master SEN

Datum: 10 januari 2013

Studiebegeleider: Piet Koppejan

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5

INLEIDING	6

HOOFDSTUK 1 REKENONDERWIJS, PASSEND ONDERWIJS!

1.1 AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING VAN MIJN ONDERZOEK.	7
1.2 ONDERZOEKSVRAAG	7
1.3 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.	7
1.4 GEWENSTE SITUATIE	8
1.5 WAT IS ER BEKEND OVER EERDER ONDERZOEK?	8

HOOFDSTUK 2 VAN WIE IS HET REKENGROEPSPLAN?!

2.1 1- ZORGRROUTE	9
2.2 HANDELINGSGERICHT WERKEN	9/10
2.3 DE LEERKRACHT DOET ERTOE.	10
2.4 EIGENAARSCHAP	10/11
2.5 OPLOSSINGSGERICHTE GESPREKKEN	11
2.6 DE METHODE PLUSPUNT	11/12
2.7 CONCLUSIE	12

HOOFDSTUK 3 DE OPBOUW VAN HET ONDERZOEK.

3.1 HET DOEL VAN HET ONDERZOEK	13
3.2 ONDERZOEKSPARADIGMA EN STRATEGIE	13
3.3 DE OPBOUW VAN HET ONDERZOEK	13
3.4 TRIANGULATIE	14
3.5 ETHIEK, VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID	14

HOOFDSTUK 4 DATA-ANALYSE EN RESULTATEN

4.1 <u>DATA VERZAMELING</u>	15
4.2 <u>DE GEHANTEERDE ANALYSEMETHODE</u>	15
4.3 <u>AANPAK 3+ LEERLINGEN</u>	15
4.3.1 <u>HET STARTNIVEAU VAN DE LEERLINGEN</u>	15/16
4.3.2 <u>DE ERVARINGEN VAN DE LEERLINGEN TOT HET EIGENAARSCHAP</u>	16/17
4.4 <u>CONCLUSIE EN RESULTATEN OP DATANIVEAU</u>	18

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIES

5.1 <u>DE CONCLUSIES TEN AANZIEN VAN DE PRAKTIJK IN RELATIE TOT DE THEORIE.</u>	19
5.2 <u>DE ERVARINGEN VAN DE LEERLINGEN</u>	19
5.3 <u>HET UITEINDELIJKE RESULTAAT</u>	20
5.4 <u>MIJN ERVARINGEN ALS LEERKRACHT</u>	20
5.5 <u>VERVOLGSTAPPEN</u>	20

HOOFDSTUK 6 EVALUATIE EN REFLECTIE

6.1 <u>EVALUATIE</u>	21
6.2 <u>REFLECTIE</u>	21/22
6.3 <u>CRITICAL FRIENDS</u>	22/23

<u>NAWOORD</u>	24

<u>LITERATUURLIJST</u>	25/26

<u>BIJLAGE</u>	27T/M 37

Dit onderzoek is gedaan voor de opleiding Master Special Educational Needs, leerroute remedial teacher. Het doel van mijn onderzoek is om mijn leerlingen te betrekken bij het eigen leerproces. Ik wil samen met mijn leerlingen het groepsplan op stellen en ze zo verantwoordelijk laten zijn voor hun eigen doelen en actiepunten. Mijn onderzoeksvraag die hier uit voort is gekomen luidt: *Ik onderzoek wat de mogelijkheden zijn van het samen opstellen van het rekengroepsplan vanuit de 1-zorgroute voor de aanpak 3+ leerlingen uit groep 6 omdat ik deze leerlingen invloed en eigenaarschap wil geven voor het eigen leerproces zodat dit het verantwoordelijkheidsgevoel en de resultaten van de leerlingen verhoogt bij rekenen teneinde mijn bevindingen te presenteren aan mijn team en te verwerken in het rekenbeleidsplan.*

Het onderzoek start met een literatuurstudie. Vanuit de invoering van het passend onderwijs wordt er geëist van scholen en leerkrachten om voor ieder kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te vinden. De leerkracht moet samen met de leerlingen de onderwijsbehoeften vaststellen en beschrijven in het groepsplan en groepsoverzicht van de 1-zorgroute. Uit mijn theoretische verdieping blijkt dat de leerkracht de leerling moet betrekken en samen doelen moet stellen zodat zij zich verantwoordelijk gaan voelen voor hun eigen leerproces. Om samen met leerlingen tot doelen te komen is de oplossingsgerichte gespreksmethode er een die vanuit een oplossing te werk gaat. Vervolgens is er onderzoek gedaan naar de onderwijsbehoeften van de leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong op rekengebied in de klas en het eigenaarschap. Hierop aansluitend is onderzoek gedaan naar het verantwoordelijk stellen van aanpak 3+ leerlingen met behulp van het kindplan en gesprekken met leerlingen (Pameijer, 2010). De data hiervan is verwerkt en hier zijn conclusies uit getrokken en aanbevelingen uit voortgekomen.

De belangrijkste aanbevelingen zijn als volgt:

- ❖ Investeer als leerkracht in je relatie met je leerlingen. Hierdoor ontstaat er een vertrouwensband. Deze vertrouwensband is nodig om de leerlingen het vertrouwen in zichzelf te laten ontwikkelen.
- ❖ Laat de leerling de hoofdrol spelen in het eigen leerproces. Vul samen met de leerling een kindplan in.
- ❖ Oefen de oplossingsgerichte gespreksvoering.
- ❖ Vier samen met de leerling het behaalde doel!

Uit het onderzoek komt naar voren dat de aanpak 3+ leerlingen bij rekenen voor het onderzoek niet betrokken waren bij hun eigen leerproces. De aanpassingen in de onderwijspraktijk, het samen opstellen van doelen en de begeleiding hierin hebben ervoor gezorgd dat de leerlingen eigenaarschap hebben ontwikkeld. Er is ook verbetering in de werkhouding en concentratie te zien, de leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor hun leerdoelen. Het blijkt voor de leerlingen niet eenvoudig te zijn om hun leergedrag te veranderen. Zij hebben begeleiding nodig bij het 'leren leren'. De leerlingen gaan met meer plezier naar school en voelen zich zekerder.

INLEIDING

Mijn naam is Denise de Koeijer en ik ben 27 jaar oud. Ik ben sinds 3 jaar werkzaam bij een basisschool in het centrum van Roosendaal.

Ik ben vier dagen per week leerkracht van groep 6 en op maandagochtend begeleid ik als rekenspecialist/ remedial teacher leerlingen met rekenproblemen.

Sinds dit schooljaar werk ik op school met de nieuwe Pluspunt methode. Deze methode sluit goed aan bij het werken met de 1-zorgroute. De leerlingen kunnen op drie niveaus instructie krijgen waarbij extra oefenen, automatiseren en extra uitdaging is meegenomen. Na een aantal maanden te hebben gewerkt via de 1-zorgroute en kennis te hebben gemaakt met Pluspunt 3, valt het mij op dat leerlingen niet betrokken zijn bij hun eigen leerproces. Ik maak als leerkracht groepsplannen voor mijn leerlingen maar betrek hen niet bij het leerproces. Daarom heb ik besloten om mij verder te verdiepen in het onderwerp 'eigenaarschap bij leerlingen'. Hierbij wil ik me vooral richten op de sterke rekenaars uit mijn groep. Mijn onderzoek is gericht op 4 leerlingen die A scores halen op de Cito toetsen.

Ik wil na mijn onderzoek een antwoord hebben op de vraag of het zinvol is om leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces voor rekenen. Ik wil dit volgens de 1-zorgroute (Clijsen, 2007) uitwerken met behulp van het model van handelingsgericht werken. Ik vind het hierbij belangrijk dat de onderwijsbehoeften van de leerling centraal staan en het kind op die manier begeleid kan worden (Vygotsky, 1977).

Na mijn onderzoek presenteer ik mijn ervaringen en resultaten aan mijn team.

Denise de Koeijer

HOOFDSTUK 1 REKENONDERWIJS, PASSEND ONDERWIJS!

In dit eerste hoofdstuk wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven. Hierna volgt de onderzoeksvraag, doelstelling en de gewenste situatie in de toekomst.

1.1 Aanleiding en probleemstelling van mijn onderzoek.

Mijn groep 6 bestaat uit 19 leerlingen, waarvan 7 meisjes zijn en 12 jongens. Het is een groep die sociaal emotioneel vrij jong gedrag laat zien en zich nog niet verantwoordelijk voelt voor zijn of haar eigen werk en gedrag. Over het algemeen is het niveau van de groep gemiddeld tot zwak. Meerdere leerlingen hebben een (flinke) achterstand met lezen, woordenschat, spelling en/of begrijpend lezen. Rekenen ligt de groep wat beter, ondanks dit gegeven zijn er toch 8 leerlingen die verlengde instructie nodig hebben.

Ik werk in mijn praktijk via de 1-zorgroute (paragraaf 2.1), met groepsoverzichten en groepsplannen. Tijdens de lessen werk ik met 3 aanpakken in mijn klas. In de huidige onderwijssituatie bij mij op school en in mijn klas, stel ik als leerkracht de groepsoverzichten en de groepsplannen op. Dit doe ik aan de hand van de CITO toetsen, mijn observaties en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De doelgroep voor mijn onderzoek is de 3+ groep bij rekenen. Dit zijn 4 leerlingen die een A score hebben gehaald op de CITO toets eind groep 5 en minimaal 80% van de toets goed moeten hebben. De aanpak voor de aanpak 3+ vraagt veel zelfsturing van deze leerlingen. Ik merk dat dit voor mijn leerlingen nog erg lastig is. Dit is voor mij de aanleiding geweest om mijn onderzoek te richten op de sterke rekenaars uit mijn groep 6. Mijn leerlingen worden niet betrokken bij de groepsplannen en hun doelen. Ik merk tijdens het werkproces dat deze leerlingen niet betrokken zijn en zich alles behalve verantwoordelijk voelen voor hun eigen leerproces.

1.2 Onderzoeksvraag

Vanuit mijn probleemstelling die ik in paragraaf 1.1 heb beschreven heb ik mijn onderzoeksvraag geformuleerd: *Ik onderzoek wat de mogelijkheden zijn van het samen opstellen van het rekengroepsplan vanuit de 1-zorgroute voor de aanpak 3+ leerlingen uit groep 6 omdat ik deze leerlingen invloed en eigenaarschap wil geven voor het eigen leerproces zodat dit het verantwoordelijkheidsgevoel en de resultaten van de leerlingen verhoogt bij rekenen teneinde mijn bevindingen te presenteren aan mijn team en te verwerken in het rekenbeleidsplan.*

1.3 De doelstelling van mijn onderzoek.

Ik heb ervoor gekozen om een actieonderzoek te doen omdat ik een probleem aspect binnen mijn praktijk wil verbeteren. Ik wil inzicht krijgen in de rekenontwikkeling van mijn sterke rekenleerlingen uit groep 6. Het doel van mijn onderzoek is om mijn aanpak 3+ leerlingen van rekenen te betrekken bij hun eigen leerproces. Ik wil samen met mijn leerlingen het groepsplan rekenen opstellen en ze zo verantwoordelijk te laten zijn voor hun eigen doelen en actiepunten. Na de evaluatie kan de leerling weer verder werken aan nieuwe doelen. Door het uitvoeren van dit onderzoek wil ik de leerlingen betrekken bij hun eigen leerproces en hen op deze wijze verantwoordelijkheid leren te nemen en hun resultaten te verbeteren op het gebied van rekenen.

1.4 Gewenste situatie

In de huidige situatie op mijn school, maakt iedere leerkracht groepsplannen die twee maal per jaar besproken worden met de intern begeleider. De leerlingen worden hier niet bij betrokken. De leerlingen en ouders worden op de hoogte gesteld in welke aanpak zij per leergebied zijn ingedeeld. Als leerkracht werk ik met het groepsplan en de hierbij gestelde doelen per leerling. Mijn gewenste situatie is dat de leerlingen samen met de leerkracht verantwoordelijk zijn voor de doelen van het groepsplan. De leerlingen zijn hierdoor gericht bezig met hun leerdoelen en zij kunnen mij als leerkracht handvatten geven welke onderwijsbehoeften zij hebben. De leerlingen krijgen eigenaarschap (Marzano, 2007) waardoor zij zich verantwoordelijk gaan voelen voor hun eigen leerproces en de resultaten hopelijk verbeteren.

1.5 Wat is er bekend over eerder onderzoek?

Er is eerder onderzoek gedaan naar het betrekken van leerlingen bij het handelingsplan, Janson (2007) heeft hier een artikel over geschreven dat gepubliceerd is in het rekentijdschrift Bartjens (2002). Pameijer en van Beukering (2009) hebben meerdere boeken geschreven over handelingsgericht werken. Hierin benoemen zij meerdere internationale onderzoeken en onderzoekers zoals Delfons (2000), Bateman & Golly (2008), Meeus (2007) en nog meer. Kohn (1993) heeft onderzoek gedaan naar eigenaarschap bij leerlingen. Marzano (2007) en Stevens (1997) hebben onderzoek gedaan naar de behoeften van leerlingen met betrekking tot eigenaarschap, autonomie en betrokkenheid. Er zijn dus meerdere onderzoeken gedaan naar zowel het handelingsgericht werken, betrokkenheid en eigenaarschap bij leerlingen. In dit onderzoek heb ik gebruik gemaakt van deze gegevens uit eerdere onderzoeken.

HOOFDSTUK 2 VAN WIE IS HET REKENGROEPSPLAN?

In dit hoofdstuk ga ik in op de theorie over handelingsgericht werken en eigenaarschap van leerlingen binnen het groepsplan voor rekenen van de 1-zorgroute. Leerling participatie houdt in dat de leerlingen mede verantwoordelijk zijn voor hun doelen binnen het groepsplan rekenen (Smit, Vrieze & Kuijk, 2005). De volgende onderwerpen worden behandeld: de 1-zorgroute, handelingsgericht werken, oplossingsgerichte gesprekken, eigenaarschap en het belang van leerling participatie bij een school, wat er van leerlingen en leerkrachten wordt gevraagd en hoe een leerkracht leerling participatie kan realiseren en de methode Pluspunt.

2.1 De 1-zorgroute

In oktober 2012 is het voorstel om passend onderwijs in Nederland in te voeren goedgekeurd door de 1e kamer. Passend onderwijs eist van scholen en leerkrachten om voor ieder kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te vinden. Bij passend onderwijs is het essentieel om met de verschillen tussen leerlingen om te gaan en de centrale vraag te stellen: 'Welke vaardigheid moet deze leerling aanleren? En welke benadering en instructie heeft de leerling dan nodig van mij als leerkracht?' Dit worden de onderwijsbehoeften van de leerling genoemd (Pameijer, van Beukering en de Lange, 2009). Ook leerkrachten kunnen hun ondersteuningsbehoeften op een vergelijkbare manier kenbaar maken: 'Wat heb ik nodig om dit kind of deze groep de aanpak te bieden die het nodig heeft?'. Om deze vragen te beantwoorden wordt er op scholen gewerkt met het groepsoverzicht en groepsplannen.

Het groepsoverzicht bestaat uit alle leerlingen uit een groep, de onderwijsbehoeften, de resultaten van de methode afhankelijk en onafhankelijke toetsen, de groei die moet plaats vinden m.b.t. de Cito toetsen en overige belangrijke gegevens zoals het IQ, stoornis, medicatie, etc. Doordat de leerkracht het groepsoverzicht opstelt, krijgt hij/zij overzicht over wat iedere leerling nodig heeft om zich verder te ontwikkelen en de gestelde doelen te behalen. Als het groepsoverzicht volledig is dan probeert de leerkracht leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften te clusteren in maximaal vier groepen/aanpakken en dit te verwerken in groepsplannen per vakgebied.

Aanpak 1 zijn leerlingen die naast de instructie een verlengde instructie nodig hebben. Aanpak 2 zijn leerlingen die na de instructie zelfstandig verder kunnen werken, aanpak 3 zijn leerlingen die een korte instructie nodig hebben en uitdagend werk krijgen. De laatste groep is aanpak 4, dit zijn leerlingen die werken op een eigen leerlijn omdat zij minimaal een jaar achterstand hebben op een leergebied.

"Het groepsplan is vooral een werkdocument voor de leerkracht waarin omschreven staat hoe er de komende periode gewerkt gaat worden aan de gestelde doelen" (Hanemaaijer, 2010) Ik ervaar het werken met het groepsplan en groepsoverzicht als erg overzichtelijk. Door de observaties, toets gegevens en gesprekken met leerlingen in te vullen kan ik de onderwijsbehoeften per leerlingen vaststellen en hiermee aan de slag gaan.

2.2 Handelingsgericht werken

Handelingsgericht werken is een planmatige en cyclische werkwijze waarbij onderwijsprofessionals zeven uitgangspunten toepassen (Pameijer, van Beukering & de Lange, 2009, p7). Door handelingsgericht te werken verbetert de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor de leerlingen verbeterd.

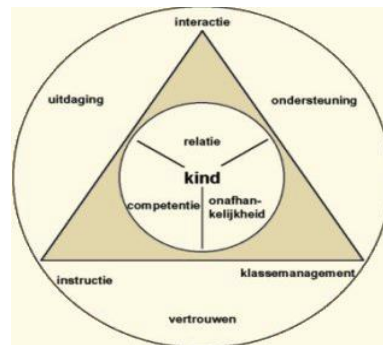
Ik heb ervoor gekozen om twee punten van het handelingsgericht werken uit te werken omdat dit relevant is voor mijn onderzoek. Het eerste punt; de onderwijsbehoeften van leerlingen staat centraal. Ten tweede de leerkracht doet ertoe, dit punt licht ik toe in paragraaf 2.

Leerling participatie is een onderdeel van Handelingsgericht werken, wat een invulling is van het in paragraaf 5 beschreven Passend Onderwijs. Pameijer en collega's (2010) stellen dat als leerkrachten, ouders en leerlingen constructief communiceren, daardoor het welzijn, de werkhouding, het sociaal-emotioneel functioneren en de schoolprestaties van een leerling verbeteren. Elke leerling wil betrokken zijn bij zijn eigen ontwikkeling en zich medeverantwoordelijk voelen. Dit doet recht aan zijn behoefte aan autonomie en bevordert het competentiegevoel van de

leerling (Stevens, 1997). Een leerling leert beter als het betrokken wordt bij zijn eigen leerproces. Iedereen heeft de behoefte om het hoe en waarom te begrijpen van wat hij moet leren (Pameijer, 2009).

Uit internationaal onderzoek van Mason, Field en Sawilowsky (2004) blijkt dat leerlingen die actief betrokken worden bij hun leerproces sneller hun doelen bereiken, hun leerresultaten verbeteren, hun communicatieve vaardigheden ontwikkelen, vaker hun diploma halen en in de toekomst een hogere levenskwaliteit hebben.

Adaptief onderwijs

Uit nationaal onderzoek van Pameijer en collega's (2010) en mijn eigen bevindingen in de praktijk heb ik dezelfde conclusie getrokken; leerlingen moeten betrokken worden bij hun leerproces, pas dan kunnen zij zich hier verantwoordelijk voor voelen. Ik heb gekozen om hiervoor in mijn praktijk twee instrumenten uit het handelingsgericht werken te gebruiken; het kindplan en gesprekken met leerlingen (Pameijer, van Beukering & de Lange, 2010). Deze instrumenten vind ik erg kindvriendelijk, overzichtelijk en sluiten goed aan bij mij als leerkracht en mijn onderzoeksdoel. Het kindplan laat kinderen bewust kijken naar de kwaliteiten die zij al bezitten en naar wat zij nog willen en moeten oefenen en stuurt dit naar een leerdoel toe. Bij het kindplan sluit het instrument gesprekken met leerlingen aan omdat dit terug kijkt op het werken met het kindplan.

2.3 De leerkracht doet ertoe.

Een leerkracht geeft de leerlingen vertrouwen en gaat ervan uit dat ieder kind het goede wilt. *'Realiseer je dat een kind het zo goed doet als het kan'* (Greene, 2005). Iedere leerling wil goede resultaten behalen, alleen is de leerling hier soms nog niet klaar voor, het mist hiertoe nog de vaardigheden. Een leerkracht heeft hierin een belangrijke rol. Een leerkracht moet vertrouwen hebben en uitstralen naar de leerlingen, goed kunnen luisteren en kijken naar leerling gedrag. Het kind heeft de leerkracht, zijn klasgenoten en ouders nodig om deze vaardigheden te ontwikkelen. Betrek de leerling bij het proces door te bespreken welke voordelen het heeft van het leren van bepaalde kennis. Vraag de leerling ook naar de voordelen die hij hiervan ziet en stel samen met de leerling een plan op. Het is van essentieel belang dat de leerkracht het doel van het plan samen bespreekt! Zo weet de leerling waar hij doelgericht aan werkt.

"Als dit op een effectieve manier gebeurt, is de kans groot dat leerlingen gaan inzien dat niet alleen de meester of juf, maar vooral zichzelf hun gedrag en leerprestaties kunnen beïnvloeden" (Pameijer, 2010). Ik heb ervaren dat het belangrijk is voor mijn leerlingen dat ik vertrouwen naar hen uitspreek, ik straal uit dat het samen gaat lukken. Het zelfvertrouwen van leerlingen in het algemeen groeit als zij succeservaringen opdoen, vier deze succes samen.

In een later stadium is het goed om leerlingen in staat te stellen van het zelf organiseren van successen. De leerling leert hierdoor zelf controle te krijgen op zijn leerproces en het eigenaarschap te vergroten. Voor mij was het een grote verandering in mijn onderwijs, ik heb mezelf opengesteld. Verander je de leerkracht, dan verander je het kind en omgekeerd (Diekstra, 2003).

2.4 Eigenaarschap

In het realiseren van eigenaarschap bij leerlingen heeft de leerkracht een centrale rol. De leerling moet inzicht krijgen in zijn eigen denken en handelen. Zij moeten leren hoe zij hun eigen leerproces het beste kunnen aansturen en in eigen hand kunnen nemen. Eigenaarschap en leerling participatie zijn sterk met elkaar verbonden. Om leerlingen eigenaarschap te leren nemen, moeten zij kunnen participeren in hun eigen leerproces. Uit internationaal onderzoek van Stevens (1997) en Marzano (2007) komt sterk naar voren dat leerlingen o.a. vertrouwen, uitdaging, en betrokkenheid nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Vanuit mijn praktijkervaringen sluit ik mij hier volledig bij aan. Leerlingen hebben vertrouwen van de leerkracht, ouders, klasgenoten maar ook van zichzelf nodig. Kohn (1993) geeft aan dat uit zijn onderzoek is gebleken dat leerlingen geen volledige vrijheid aankunnen. Leerlingen hebben hierbij hulp nodig van hun ouders en de leerkracht.

In mijn praktijk ondervind ik dat mijn leerlingen goed kunnen aangeven wat en hoe ze willen leren, dit concludeerde Pameijer (2009) ook. Ik vind het van essentieel belang dat de leerkracht kijkt naar de leerling en samen praat over de onderwijsbehoeften van de leerling. Daarnaast moet de leerkracht samen met de leerling kijken naar de voorkeur voor een leerstijl. Ieder mens leert anders en heeft zijn persoonlijke voorkeur.

2.4 Oplossingsgericht gesprekken

De oplossingsgerichte methodiek is ontwikkeld door de Shazer en Berg (1988) in Amerika en staat voor het denken in oplossingen in plaats van problemen. De leerkracht begeleidt leerlingen in het bedenken van een oplossing (Cauffman & Van Dijk, 2009). Uit onderzoek van bovengenoemde onderzoekers blijkt dat doordat je samen met een leerling in oplossingen denkt de uitkomst veel positiever is dan wanneer je in problemen denkt. *“Door samen te werken, benutten en versterken we de eigen mogelijkheden van de leerling en helpen hem te bouwen aan zijn zelfwaardering en vertrouwen in zijn toekomst (Mählberg, Sjöblom, 2008, p.31)”*.

De oplossingsgerichte methodiek heeft drie kernprincipes die gericht zijn op de behoeften van het individu. Het eerste principe: Als iets niet kapot is, repareer het dan niet. Dit houdt in dat je vertrouwen moet hebben in ieders vermogen om zelf te beslissen of er een probleem is of niet. Het tweede principe: Kijk naar wat werkt en doe daar meer van. Het derde principe: Als iets niet werkt, probeer dan iets anders.

De kracht van oplossingsgericht werken ligt mede ook in de gespreksvoering die een leerkracht heeft met leerlingen. De gespreksvoering heeft een aantal werkzame ingrediënten; waaronder het formuleren van een concreet doel, het krijgen van complimenten en overtuiging geven dat er iets kan veranderen. Een gesprek vraagt veel flexibiliteit van de “coach” en er zijn meerdere variaties mogelijk. Men spreekt binnen de oplossingsgerichte gespreksvoering van een 7 stappen dans. De stappen binnen het gesprek hebben geen vaste volgorde. Je danst samen naar de oplossingen (Cauffman & Van Dijk, 2009).

Wanneer een leerkracht gaat werken met een leerling ontvangt positieve opmerkingen over wat hij doet, het geloof van de ander in zijn capaciteiten waardoor hij in zijn eigen capaciteiten gelooft. In mijn praktijk merk ik dat een leerkracht moet bouwen aan een vertrouwensband met de leerling voordat deze zich openstelt. Een leerkracht moet geloven in de leerling en dit ook uitstralen. Voor het slagen van oplossingsgerichte gesprekken moeten er goede vragen worden gesteld door de leerkracht. De vragen moeten oplossingsgericht zijn, betrekking hebben op de toekomst, de leerling moet de bron voor de oplossing zijn en de leerkracht moet een 'niet wetende houding' aannemen (Furman, 2006). Hiermee bedoelt Furman (2006) dat de leerkracht samen met de leerling vanuit een onderzoekende houding op zoek gaat naar de oplossing.

Stappendans

2.6 De methode Pluspunt

De methode Pluspunt is in 2010 vernieuwd voor groep 1 t/m 8 van het basisonderwijs. Pluspunt werkt met een vaste stapsgewijze opbouw van de lesstof. Deze stapsgewijze opbouw bestaat uit: instructie, oefenen, toetsen en herhalen. De rekenonderwerpen worden in twee blokken geoefend en hierna getoetst. De lesstof wordt gedurende het schooljaar herhaald. Pluspunt staat voor zijn stapsgewijze opbouw waardoor leerlingen een stevige basis krijgen.

Uit nationaal onderzoek van Moerlands en van der Straaten (2003) komt naar voren dat het van essentieel belang is voor leerkrachten en leerlingen om te investeren in het drijfvermogen bij rekenen. Om dit te kunnen realiseren moet er realistisch rekenonderwijs geboden worden zodat het rekenen een concrete invulling en betekenis krijgt voor de leerlingen.

De ontwikkelaars van Pluspunt hebben hier rekening mee gehouden in het vernieuwen van de methode.

ijsbergmetafoor

Pluspunt geeft aan zowel een traditionele als realistische rekenmethode te zijn.

Zij besteden veel aandacht aan begripsvorming uit het realistisch rekenen maar geven ook extra aandacht aan oefenen van het automatiseren zoals het de traditionele methode beaamt.

De methode Pluspunt werkt met remediëren, herhaling en/of verrijking na iedere toets. De differentiatie groeit met de leerlingen mee. Na de instructie van de leerkracht zijn er oefenopgaven op drie niveaus, deze worden aangeduid in sterren: minimum, basis en plus. De methode geeft per instructie de doelen aan waarmee de leerlingen aan de slag gaan.

Als leerkracht vind ik de methode erg duidelijk voor mij en de leerlingen. Het doel van de les wordt duidelijk aangegeven en je werkt naar de toets doelen toe in 6 weken. Mijn leerlingen zijn zich hierdoor bewust van wat zij gaan leren en wat zij moeten kunnen voor de toets. Voor mij als leerkracht is het overzichtelijk en ik kan keuzes maken in het aanbieden van de relevante les en oefenstof. Ik start mijn lessen met het duidelijk maken van het les doel en een korte bondige instructie. De aanpak 2 en 3+ leerlingen kunnen hierna zelfstandig aan het werk. Na de instructie geef ik de leerlingen die het nodig hebben verlengde instructie. Ik vind dit erg prettig werken en kan extra hulpmiddelen bij de strategieën aanbieden via het digitale programma van Pluspunt. Als rekenspecialist in mijn praktijk moet ik op meso-niveau een rekenbeleidsplan schrijven. Ik wil mijn bevindingen vanuit mijn onderzoek uiteindelijk in het rekenbeleidsplan verwerken.

2.7 Conclusie

Vanuit de invoering van het passend onderwijs wordt er geëist van scholen en leerkrachten om voor ieder kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te vinden en dit allemaal in samenwerking met ouders, leerlingen, interne en externe professionals. Om dit te kunnen bereiken moet de leerkracht de onderwijsbehoeften van de leerlingen vaststellen en beschrijven in het groepsplan en groepsoverzicht van de 1-zorgroute. Na het lezen en schrijven van de verschillende theorie is het voor mij nog duidelijker geworden dat een leerkracht dat niet voor een leerling moet doen maar de leerling hierbij moet betrekken.

De twee punten uit het handelingsgericht werken die ik heb beschreven; leerling participatie en de invloed van de leerkracht bij het leerproces van de leerling sluiten hier prachtig bij aan. Doordat ik mijn leerlingen betrek bij hun eigen leerdoel zullen zij zich betrokken voelen en inzet tonen. De succeservaring die hierop volgt zal de leerlingen vertrouwen geven en het verantwoordelijkheid gevoel vergroten.

HOOFDSTUK 3 DE OPBOUW VAN HET ONDERZOEK.

In dit hoofdstuk zet ik uiteen welke onderzoeksmethoden ik ga gebruiken en hoe het onderzoek zal worden opgebouwd. Dit koppel ik aan de theorie van hoofdstuk 2. Hierbij staat mijn onderzoeksvraag centraal: Ik onderzoek wat de mogelijkheden zijn van het samen opstellen van het rekengroepsplan vanuit de 1-zorgroute voor de aanpak 3+ leerlingen uit groep 6 omdat ik deze leerlingen invloed en eigenaarschap wil geven voor het eigen leerproces zodat dit het verantwoordelijkheidsgevoel en de resultaten van de leerlingen verhoogt bij rekenen teneinde mijn bevindingen te presenteren aan mijn team en te verwerken in het rekenbeleidsplan.

3.1 Het doel van het onderzoek.

In het onderzoek staat het betrekken van leerlingen bij hun eigen leerproces bij rekenen centraal. Het doel van het onderzoek is om te meten of de resultaten van de leerlingen verbeteren als zij verantwoordelijkheid hebben voor hun eigen doelen en leerproces.

Ik wil me niet alleen op het product richten, maar op het gehele proces van het verbeteren van de betrokkenheid van de leerlingen en hun resultaten.

Na het onderzoek wil ik mijn bevindingen presenteren aan mijn team en verwerken in het rekenbeleidsplan dat ik ga schrijven. Ik hoop dat ik mijn team kan overtuigen van het belang om onze leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces en doelen.

In samenhang met het passend onderwijs en de 1-zorgroute zou het voor ons als school een stap naar de toekomst zijn. Wij als leerkrachten moeten openstaan voor deze verandering, zodat wij een samenwerking met onze leerlingen kunnen laten slagen.

3.2 Onderzoek paradigma en strategie.

Onderzoeken is een manier om tot kennis te komen en er zijn verschillende onderzoek vormen. Het type praktijkonderzoek dat ik ga verrichten is een actieonderzoek waarbij leerling participatie expliciet aan de orde komt. De respondenten waarop mijn onderzoek is gericht zijn vier leerlingen uit mijn groep 6 die sterke rekenaars zijn. Om de onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal te stellen, maak ik gebruik van een leerling lijst en oplossingsgerichte gesprekken.

Met behulp van een instrument van handelingsgericht werken (Pameijer e.a., 2007) wil ik de onderwijsbehoeften van ieder kind centraal stellen en dit vastleggen in het groepsplan rekenen. Uiteindelijk wil ik de leerlingen uit de 3+ aanpak bij rekenen samen met mij verantwoordelijk stellen voor hun eigen leerproces waarin ik een coachende rol vervul. Deze gegevens verwerk ik in het model "kindplan" en "gesprekken met leerlingen" uit het handelingsgericht werken (Pameijer, 2010).

3.3 De opbouw van het onderzoek.

In augustus ben ik met groep 6 begonnen in de nieuwe Pluspunt methode voor rekenen. De eerste drie blokken en de afsluitende kwartaaltoets heb ik afgenomen zoals de methode dit heeft voorgeschreven. Blok 4,5 en 6 en de afsluitende kwartaaltoets heb ik gebruikt om het handelingsgericht werken te integreren in mijn onderwijs. In totaal betreft mijn onderzoek een periode van 6 rekenblokken en twee kwartaal toetsen. Dit over een periode van 6 maanden.

Hieronder beschrijf ik mijn werkwijze met de leerlingen van aanpak 3+.

De eerste les van blok 4,5 en 6 maken de leerlingen les 13. Dit is normaliter de les na de toets en veel scholen gebruiken deze ook als proeftoets. Samen met de leerlingen bekijk ik de door de leerlingen gemaakte proeftoets. Dit bespreken we in een diagnostisch gesprek waarbij ik gebruik maak van de oplossingsgerichte gespreksvoering. Hierbij gebruik ik een instrument uit het handelingsplan werken; het kindplan. De leerling benoemt zijn kwaliteiten en we stellen samen een leerdoel. Aan dit doel werken de leerlingen 3 weken tot aan de toets.

Na de toets bespreek ik samen met de leerling deze doelen en kijken of het gestelde doel wel of niet behaald is.

3.4 Triangulatie

Een belangrijk kwaliteitscriterium in een praktijkonderzoek is triangulatie. Hierbij wordt vanuit verschillende invalshoeken naar een verschijnsel gekeken (Harinck, 2010).

In mijn theoriehoofdstuk heb ik meerdere nationale met internationale bronnen geraadpleegd en vergeleken met elkaar en met mijn ervaringen.

In de praktijk maak ik gebruik van verschillende toets resultaten, observatiegegevens, gegevens verkregen uit het LOVS (leerlingvolgsysteem) en diagnostische gesprekken met de kinderen. Op deze manier verzamel ik zowel kwalitatieve- als kwantitatieve gegevens en leg deze naast elkaar. Dit is een vorm van triangulatie (Harinck, 2010).

3.5 Ethiek, validiteit en betrouwbaarheid

Alle gegevens die ik heb verkregen bij dit onderzoek zullen vertrouwelijk behandeld worden. Ik heb toestemming gevraagd en gekregen van de desbetreffende leerlingen en hun ouders voordat ik met dit onderzoek ben gestart. In dit onderzoek wordt er geen gebruik gemaakt van de werkelijke namen van de kinderen, hiervoor maak ik gebruik van fictieve namen. Verder heb ik mijn collega's, critical friends en studiebegeleider gevraagd om feedback en opbouwende kritiek. Deze heb ik zo goed mogelijk meegenomen om de validiteit van het onderzoek te vergroten. In mijn onderzoek speelt eigenaarschap bij leerlingen een grote rol en staat het belang van de leerlingen voorop. De leerlingen hebben het recht op hun eigen mening en mogen deze ook bekend maken. Om mijn leerlingen zich verantwoordelijk te laten voelen ben ik altijd open tegen hen geweest. Ik heb het doel voor mij en mijn leerlingen helder geformuleerd.

HOOFDSTUK 4 DATA-ANALYSE EN RESULTATEN

In dit hoofdstuk geef ik de resultaten van mijn onderzoek weer. De data heb ik verkregen uit de volgende onderzoeksinstrumenten: leerling lijst, kindplan, diagnostische gesprekken, toetsen en observaties, ik maak gebruik van zowel kwalitatieve als kwantitatieve data-analyse. Alle gegevens zijn per rekenblok verwerkt in een kindplan en gesprekken met leerlingen (Pameijer, 2010).

4.1 Data verzameling

Mijn data verzameling bestaat uit tekst en cijfermatige data. De tekstdata heb ik verworven uit de vragenlijst die ik in mijn onderzoek heb afgenomen bij mijn leerlingen. Ik heb ook gebruik gemaakt van het kindplan (Pameijer, 2010) en diagnostische en oplossingsgerichte gesprekken die ik heb verwerkt in het gespreksformulier van het handelingsgericht werken.

De cijfermatige data heb ik verworven uit 6 bloктоetsen en 2 kwartaaltoetsen van de methode Pluspunt en CITO toets E5 en M6 van rekenen. De eerste drie bloктоetsen en een kwartaaltoets heb ik afgenomen voordat ik startte met het onderzoek. In deze periode zijn de leerlingen niet betrokken bij hun leerdoelen en leerproces.

Vanaf blok 4 tot blok 6; drie toetsen en een kwartaaltoets zijn de leerlingen betrokken bij het rekengroepsplan, de doelen en het eigen leerproces om de verantwoordelijkheid te vergroten.

4.2 De gehanteerde analysemethode

Voor aanvang van mijn onderzoek heb ik verschillende theorieën en onderzoeken gelezen over leerling participatie. Ik heb er voor gekozen om gebruik te maken van instrumenten die vanuit het handelingsgericht werken zijn ontstaan. Deze instrumenten vind ik goed aansluiten bij de 1-zorgroute, mijn leerlingen en bij mij en mijn praktijk.

Het opstellen van een leerling lijst (bijlage 4) was voor mij van essentieel belang bij mijn onderzoek. Ik wilde het standpunt van de leerlingen meten op plezier, instructiebehoeften, verantwoordelijkheid en hun visie op de methode en het rekenonderwijs in het algemeen. In september heb ik de leerling lijst afgenomen bij de leerlingen die deelnemen aan dit onderzoek. In december heb ik voor een tweede keer de leerling lijst afgenomen om te kunnen vaststellen of er verandering is opgetreden. Deze data gegevens heb ik verwerkt in paragraaf 4.3.2 tabel 1 leerling lijst. De cijfermatige data heb ik na ieder blok vastgesteld en weergegeven in tabel ...

4.3 Aanpak 3+ leerlingen

Van de leerlingen die instructie volgen in aanpak 3+ wordt vanuit de methode veel zelfstandigheid en verantwoordelijkheid verwacht. De vier leerlingen die in mijn klas in deze aanpak rekenonderwijs volgen zijn niet gewend om met de mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid om te gaan die de methode van hen verwacht. De eerste drie blokken van het werken met de methode Pluspunt hebben de leerlingen kennis gemaakt met de methode en gewerkt via de aanpak van Pluspunt. Hierbij werden zij op de hoogte gebracht van de toets doelen tijdens de instructie.

4.3.1. Het startniveau van de leerlingen

Vanuit de verschillende tekst en cijfermatige data heb ik een startniveau kunnen bepalen voor de leerlingen die betrokken zijn bij het onderzoek. De leerling lijst schetst een beginsituatie over hoe de leerlingen rekenen en de methode vinden. Uit de leerling lijst kwam ook naar voren of zij tevreden waren over hun eigen resultaten. Deze resultaten heb ik verwerkt in het schema in paragraaf 4.4. Het vereiste niveau om instructie te volgen in aanpak 3+ hangt samen met uitslagen van de CITO toetsen en methode gebonden toetsen uit eerdere leerjaren. Deze leerlingen moeten een A+ of A score hebben voor de CITO toetsen en 80% goed scoren op de methode gebonden toetsen. Een A+ of A score staat voor de score boven het gemiddelde en is het hoogste wat een leerling kan halen bij de CITO toets.

In de tabel hieronder wordt per leerling het startniveau van het onderzoek weergegeven; methode gebonden van toets 1 t/m 3 van groep 6 en de CITO gegevens van rekenen in groep 5. De methode Pluspunt werkt met percentages en uiteindelijke cijfers. De methode beoordeelt een toets vanaf 80% voldoende gemaakt, 80% goed staat gelijk aan het punt 6.

Tabel 1: startniveau 3+ leerlingen

leerling	Cito	Cito	pluspunt	pluspunt	Pluspunt	Pluspunt
	M5	E5	Toets 1	Toets 2	Toets 3	Kwartaaltoets
Leerling 1	B	A	68% = 5	94% = 8	78% = 5	7
Leerling 2	B	A	86% = 7	86% = 7	90% = 8	6
Leerling 3	A	A	94% = 8	85% = 7	86% = 7	7
Leerling 4	A	A+	91% = 8	99% = 9	90% = 8	8

Uit de tabel is af te lezen dat het startniveau over het algemeen bij de leerlingen 80% betreft van de toets. Dit is het vooraf gestelde doel van de methode om deel te nemen aan de aanpak 3+. De cijfers zijn wisselend per toets en per leerling. Leerling 1 is de enige leerling die niet bij elke toets 80% scoort. Deze leerling neemt deel bij aanpak 3+ omdat hij de capaciteiten heeft (gegevens CITO toetsen) en moet werken aan zijn inzet en verantwoordelijkheid.

4.3.2. Hoe ervaren de leerlingen hun verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces.

De ervaringen van de leerlingen heb ik vastgelegd via tekstdata. De ervaringen die de vier leerlingen hebben opgedaan hebben we samen verwerkt in het document “gesprekken met leerlingen” (Pameijer, 2010) en hebben zij ingevuld in de leerling lijst in september en december. Deze data heb ik geclusterd per blok en hieronder verwerkt in tabel 2 en 3. Meer van deze tekstdata heb ik toegevoegd in bijlage 4, 5 en 6.

Tabel 2: Data n.a.v. de afgenomen leerling lijst.

	Vraag	Leerling 1		Leerling 2		Leerling 3		Leerling 4	
1	Ga jij graag naar school?	7	8	7	9	3	7	9	9
2	Wat vind jij de leukste les op school?	gym	Rek /lez	Leer at.	gy m	gym	gym	reken en	Rek /topo
3	Wat vind jij van rekenen?	6	9	7	9	4	7	7	10
4	Wat vind jij van Pluspunt?	7	8	7	9	6	7	8	9
5	Vind jij rekenen moeilijk?	9	7	4	3	6	4	5	3
6	Doe jij graag rekenspelletjes?	8	9	8	8	10	10	9	9
7	Werk jij graag samen met rekenen?	8	10	7	9	9	9	9	10
8	Heb jij genoeg aan de instructie om het rekenwerk te maken?	4	6	5	8	8	9	6	7
9	Hoe vind jij het om met het kindplan te werken?	-	10	-	9	-	9	-	10
10	Ben je tevreden over je resultaten voor rekenen?	6	9	6	9	5	9	8	10
		Sept.	Dec.	Sept	Dec	Sept	Dec	Sept	Dec

Tabel 3: gesprekken met leerlingen

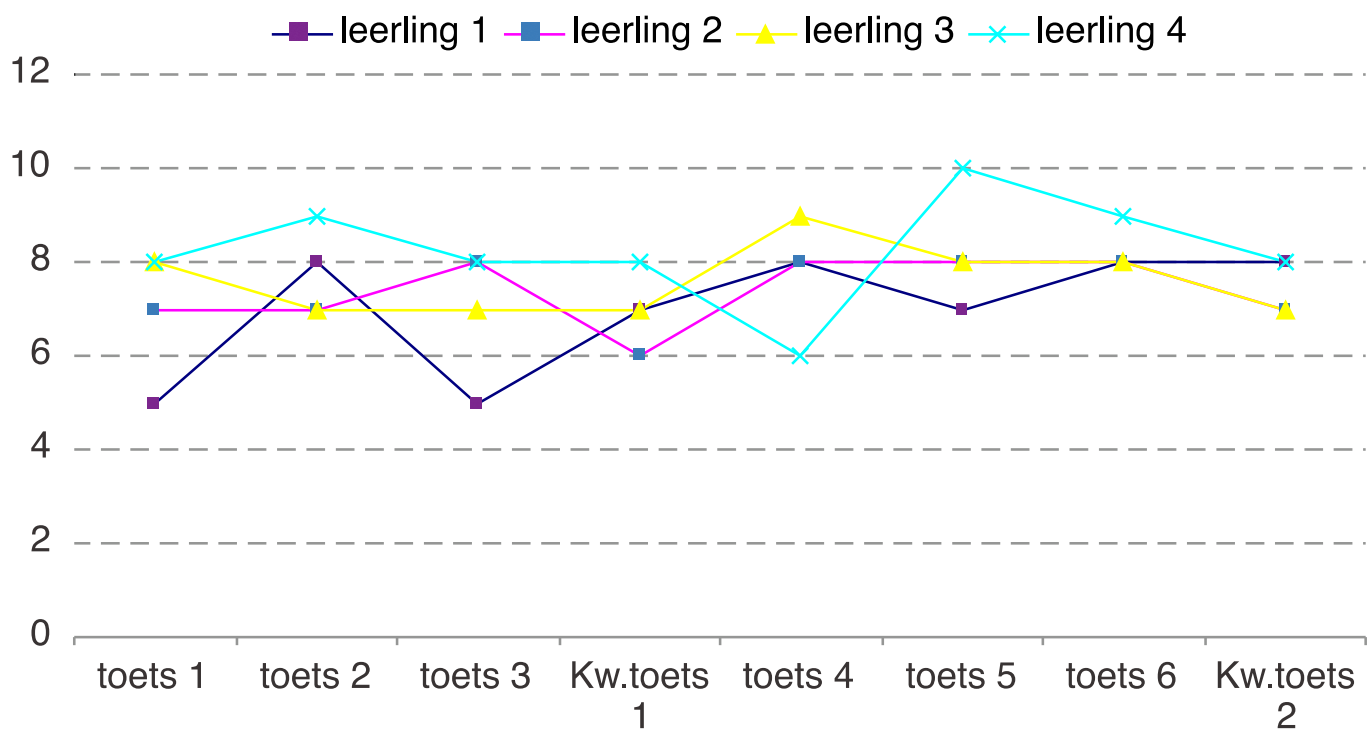
Gesprekken met de leerlingen.	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Leerling 1	Geeft aan rekenen soms best lastig te vinden in aanpak 3+. Zijn zelfvertrouwen is laag. Hij kent zijn eigen kunnen nog niet.	"Ik heb thuis niet extra geoefend dit wil ik de volgende keer wel gaan doen! Ik denk dat ik een hoger punt had kunnen halen als ik extra had geoefend."	"Ik denk dat ik mijn doel behaald heb voor deze toets omdat ik geen foutjes heb gemaakt in de sommen die bij mijn doel horen!"
Leerling 2	Kan niet benoemen wat er nu is veranderd nu we werken met het kindplan.	Is trots op zijn punt voor rekenen. Hij had hier erg hard aan gewerkt.	"Ik moest eerst wennen aan het kindplan maar nu niet meer. Ik heb meer zelfvertrouwen gekregen."
Leerling 3	Geeft aan het lastig te vinden wanneer hij mag meedoen met de instructie van aanpak 2. Ik heb de afspraak gemaakt dat ik hem hierop attendeer.	Geeft aan het rekenen goed te begrijpen. Soms is het wel veel stof. 'Ik ben wel tevreden over mijn punt, maar ik denk dat ik het nog beter kan als ik oefen op de pc dit had ik nu niet gedaan.'	"Mijn punten zijn omhoog gegaan sinds ik met het kindplan werk. Ik vind het fijn dat ik nu hele goede punten haal".
Leerling 4	'Ik baalde van mijn punt voor de toets en maar 80%. Ik weet dat ik het beter kan. Ik wil proberen om niet meer zo slordig te rekenen'.	'Ik merk dat ik weet wat ik al wel kan, ik voel me meer zelfverzekerd'.	"Ik weet wat ik nu ook extra voor rekenen thuis kan oefenen! Ik ben erg trots op mezelf".

Vanuit de verwerkte data kan ik concluderen dat alle vier de leerlingen het werken met het "kindplan" ervaren als zeer prettig. De leerlingen geven aan dat zij weten waar hun kwaliteiten liggen per rekenblok en aan welk doel zij gaan werken. De leerlingen zijn door het eigenaarschap ook verantwoordelijk geworden en hun zelfvertrouwen is aanzienlijk gegroeid. Het plezier in het naar school gaan en rekenen is flink toegenomen. Ze zijn kritisch geworden op hun eigen inzet en werk en kunnen ook benoemen in de oplossingsgerichte gesprekken waardoor zij een goed of tegenvallend resultaat hebben behaald.

4.4 Conclusie en resultaten op dataniveau

In de hierboven geschreven paragrafen zijn al meerdere resultaten op dataniveau benoemd en weergegeven in tabellen. In deze conclusie heb ik de kwantitatieve data van de leerlingen van de totale onderzoeksperiode in tabel 4 weergegeven. Uit tabel 4 kan je aflezen dat de resultaten van de leerlingen bij de methode gebonden toetsen van Pluspunt over het algemeen zijn gegroeid. De resultaten van de kwartaaltoetsen zijn gegroeid of gelijk gebleven, dit is leerling afhankelijk. In paragraaf 4.3 is het startniveau van de leerlingen weergegeven en de data die een duidelijke beeld schets van de ervaringen van de leerlingen. Uit de kwalitatieve data (tabel 2 en 3) kan ik de conclusie trekken dat de leerlingen zich betrokken voelen, met meer plezier naar school gaan, zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen leerproces en hun zelfvertrouwen is toegenomen. In het volgende hoofdstuk ga ik dieper in op de resultaten en conclusies.

Tabel 4: totaal resultaten leerlingen

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIES

In dit hoofdstuk kijk ik kritisch naar de uitkomsten van het onderzoek. Wat heeft het project opgeleverd voor de praktijk en wat zijn de conclusies met betrekking tot de onderzoeksvraag. Verder wil ik bekijken waar de successen en beperkingen van het onderzoek liggen en welke stappen er verder nog genomen kunnen worden. In dit hoofdstuk maak ik gebruik van het kindplan van Pameijer (2012).

5.1 De conclusies ten aanzien van de praktijk in relatie tot de theorie.

Ik begin dit hoofdstuk met het beantwoorden van mijn onderzoeksvraag: *Ik onderzoek wat de mogelijkheden zijn van het samen opstellen van het rekengroepsplan vanuit de 1-zorgroute voor de aanpak 3+ leerlingen uit groep 6 omdat ik deze leerlingen invloed en eigenaarschap wil geven voor het eigen leerproces zodat dit het verantwoordelijkheidsgevoel en de resultaten van de leerlingen verhoogt bij rekenen teneinde mijn bevindingen te presenteren aan mijn team en te verwerken in het rekenbeleidsplan.*

Na het lezen van verschillende theorie over o.a. eigenaarschap en leerling participatie heb ik de verschillende mogelijkheden bekeken en ervoor gekozen om voor ieder blok het kindplan te gebruiken uit het handelingsgericht werken. Dit instrument vind ik zeer geschikt, het is kindvriendelijk, duidelijk en overzichtelijk voor de leerling en leerkracht. De kracht van dit instrument zit in het benoemen van de eigen kwaliteiten van de leerling en de bepaling van de tijdsduur d.m.v een begindatum en einddatum. De doelen die de leerlingen en ik hebben gesteld met het kindplan heb ik overgenomen in het rekengroepsplan.

Eigenaarschap en leerling participatie lopen als een rode draad door dit onderzoek. Ik heb de leerlingen invloed en verantwoordelijkheid leren nemen. Kohn (1993) concludeert vanuit zijn onderzoek dat leerlingen geen totale verantwoordelijkheid aankunnen. Ik ben van mening dat dit proces ook in samenhang moet zijn met de leerlingen, leerkracht en ouders. Vanuit mijn onderzoek kan ik de conclusie trekken dat leerlingen zich meer betrokken voelen en hun verantwoordelijkheidsgevoel toeneemt als de leerkracht samen met de leerling doelen stelt. Mijn leerlingen zijn nu na 6 maanden betrokken, voelen zich verantwoordelijk, zijn kritisch op hun eigen werkhouding, hun zelfvertrouwen is gegroeid en de resultaten zijn verbeterd. Hierbij moet ik wel een belangrijke kanttekening maken omdat hier voorafgaand een proces moet plaatsvinden. De leerlingen die ik begeleid bij dit onderzoek zaten al drie maanden bij mij in de klas. Ik heb in deze maanden gewerkt aan een vertrouwensband. Het is daarom aan te bevelen om als leerkracht regelmatig met de leerling het gesprek aan te gaan over het onderwijs op meerdere vakgebieden.

5.2 De ervaringen van de leerlingen.

De leerlingen moesten wennen aan de verandering in de aanpak. Ik heb de leerlingen en ouders samen om toestemming gevraagd. De leerlingen waren hierdoor op de hoogte van de verandering die zou plaats vinden. Na de toets van blok 4 en de eerste keer werken aan een eigen gesteld leerdoel konden de meeste leerlingen de verandering benoemen. De leerlingen vinden het erg fijn om na het maken van de proeftoets vast te stellen wat zij al goed kunnen. Zij geven tevens ook aan dat het ook duidelijk is waar zij aan moeten werken. Doordat we samen invullen hoe we hieraan gaan werken zijn zij erg gericht bezig met de lesstof die aansluiten bij hun doel. Ik vond het erg fijn en mooi om te horen van meerdere leerlingen dat ze door het werken met het kindplan meer zelfvertrouwen hebben gekregen. Het eigenaarschap bestaat onder andere uit succeservaringen opdoen en deze samen vieren. Ik heb laten merken hoe trots ik op mijn leerlingen ben en zij hebben dit ook aan elkaar en zichzelf verteld. De leerlingen geven aan dat zij het steeds fijner vinden om met het kindplan te werken. In het begin was dit lastig maar nu kunnen zij dit samen invullen en het hierna met mijn kort bespreken. Mijn leerlingen merken dat zij goed kunnen rekenen en streven naar het niveau boven de 80% norm omdat zij dit kunnen! Het verantwoordelijkheidsgevoel en de resultaten zijn aanzienlijk gegroeid en hier zijn wij trots op!

5.3 Het uiteindelijke resultaat.

Het uiteindelijke resultaat is dat de leerlingen beseffen dat zij voor zichzelf op school zitten en onderwijs volgen. Zij zijn verantwoordelijk voor het doel waaraan zij iedere drie weken werken. Door de oplossingsgerichte en diagnostische gesprekken die ik met mijn leerlingen voer kan ik steeds beter aansluiten bij hun onderwijsbehoeften en deze ook verwerken in het groepsoverzicht. Mijn leerlingen zijn bewust aan het oefenen met rekenen aan het doel dat zij gesteld hebben. Wat voor mij persoonlijk een groot resultaat is dat ik als leerkracht vertrouwen heb gekregen in de participatie van leerlingen. Leerlingen kunnen duidelijk aangeven hoe ik als leerkracht hun kan helpen. Ik heb leren loslaten en vertrouwen op het kunnen van mijn leerlingen.

Voor de leerlingen is er ook een uiteindelijk resultaat. De leerlingen kunnen hun eigen kwaliteiten benoemen waardoor hun zelfvertrouwen enorm is gegroeid. Zij voelen zich betrokken, de werkhouding is verbeterd en zij weten waar zij aan werken. Als kers op de taart zijn de resultaten verbeterd en stabiel geworden en is het plezier in rekenen bij 3 van de 4 leerlingen enorm gegroeid.

5.4 Mijn ervaringen als leerkracht.

In de voorbereiding op mijn onderzoek heb ik veel gelezen en me verdiept in de methode, het handelingsgericht werken en de oplossingsgerichte gespreksvoering. Hierdoor heb ik mijn aanpak goed voorbereid voordat ik met de leerlingen aan de slag ging.

Ik heb deze werkwijze als zeer positief ervaren. Het plan van aanpak dat ik het beschreven en voor ogen had heb ik in de weg die ik heb afgelegd bijna niet hoeven bijschaven.

Het opstarten van het werken met het kindplan vond ik erg spannend. De leerlingen die ik begeleid zijn allemaal erg verschillend en hebben andere aanpakken nodig. Mijn 'droom' was om de vooruitgang van de leerlingen te kunnen bewijzen aan hen maar ook aan hun ouders en mijn team. Maar vooral ook aan mezelf! Door het lezen van de theorie en het opstellen van mijn plan was mijn wens om uiteindelijk te kunnen concluderen dat mijn leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen doelen en leerproces.

Hierdoor moet hun zelfvertrouwen groeien en ik ben erg trots dat dit ook zo heeft mogen zijn. Het plezier in rekenen is voor deze leerlingen aanzienlijk gegroeid. Zij hebben zich op hun eigen kunnen en zijn trots op zichzelf. Ik vind het prachtig als een leerling zelf zijn doel stelt en het plan invult en het belangrijkste hier ook mee kan gaan werken.

“De ideeën van leerlingen kunnen nog zo goed zijn, het is vooral de manier waarop de leraar er voor open staat, die de doorslag geeft” (Kienhuis, 2008)

Als leerkracht heb ik me open moeten stellen voor de ideeën van mijn leerlingen. Ik heb leren kijken en luisteren naar ze, zij kunnen goed aangeven wat zij van mij als leerkracht nodig hebben om hun doel te behalen. Ik heb leren loslaten en vertrouwen in het kunnen van mijn leerlingen. Ik heb wel gemerkt dat een beperking in de aanpak van mijn onderzoek tijd is. Het kost veel tijd om te investeren in het proces om leerlingen meer verantwoordelijk te laten worden. Het duurt ongeveer 6 weken voordat de leerlingen kunnen benoemen en toepassen wat je ze leert.

5.5 Vervolgstappen

De eerste vervolgstap die ik neem is dit onderzoek presenteren aan mijn team. Ik wil het eigenaarschap van leerlingen stimuleren bij mijn team. Dit onderzoek kan als opzet gezien worden om de onderwijspraktijk aan leerlingen te optimaliseren. Het moet de komende jaren nog verder schoolbreed ontwikkeld worden om aan te kunnen sluiten bij de uitgangspunten van Passend Onderwijs. Een mogelijk vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op het betrekken bij het eigen leerproces voor alle leerlingen en mogelijk op alle leergebieden.

De gegevens en werkwijze die ik heb toegepast wil ik graag beschrijven in het rekenbeleidsplan en doorvoeren in de school. In mijn klas wil ik al mijn leerlingen gaan begeleiden in ontwikkelen van eigenaarschap. Uiteindelijk wil ik een coachende rol krijgen en de leerlingen samen tot leerdoelen laten komen. Ik hoop dat ik hiermee uiteindelijk tijd win.

HOOFDSTUK 6 EVALUATIE EN REFLECTIE

In dit hoofdstuk evalueer en reflecteer ik op het onderzoek en op mijn eigen leerproces. In het hoofdstuk reflectie zijn de competenties en basisdemansies verweven.

6.1 Evaluatie

De bijdrage aan mijn eigen leerproces is erg groot. Ik ben als leerkracht veranderd in de maanden waarin ik werkte aan dit onderzoek. Vertrouwen leren hebben in de kwaliteiten van mijn leerlingen was een punt waarvan ik dacht dat ik dit al beheerste. Tijdens mijn onderzoek ben ik er achter gekomen dat dit niet klopte. Ik had wel vertrouwen in mijn leerlingen maar durfde niet los te laten en een stuk verantwoordelijkheid bij hen te leggen. Ik wilde niet alleen een “vinger in de pap hebben”, maar mijn hele hand. Door de theorie die ik heb gelezen van o.a. Kohn (1993), Pameijer (2009) en Diekstra (2010) over het veranderen van mij als leerkracht en het eigenaarschap van de leerlingen in relatie tot mijn praktijkervaringen van dit onderzoek kan ik terug kijken op een grote persoonlijke groei in mijn professionaliteit.

In de oriënterende fase van mijn onderzoek werd ik enthousiast over de theorie die ik las en wilde dit toepassen in mijn praktijk. De samenwerking met mijn critical friends heb ik in dit hele proces als zeer nuttig en fijn ervaren. Ik heb vaak met een collega en tevens critical friend mijn bevindingen besproken tijdens mijn onderzoek in de praktijk. Ik heb positieve bevindingen aangekaart maar ook punten waarop ik vast liep. Terwijl wij hier samen over spraken en reflecteerden kwam ik tot punten waardoor ik vaak weer verder kon met mijn onderzoek.

6.2 Reflectie

6.2.1 beschrijvende reflectie

In de omgang met mijn leerlingen ben ik een duidelijke en consequente leerkracht die structuur bied. Ik wil een veilige basis creëren voor mijn leerlingen. In mijn praktijk kijk en luister ik beter naar mijn leerlingen, dit komt doordat ik samen met hun de verantwoording ben aan gegaan m.b.t. het groepsplan rekenen. Ik heb gelezen dat een leerkracht gedragsproblemen preventief kan voorkomen door te kijken en te observeren van het leerling gedrag. Ik ben me hier dan ook bewust van. Ook mijn leerkrachtgedrag heeft invloed op mijn leerlingen. De leerkracht doet ertoe! Ik heb pedagogische kennis, inzicht en vaardigheden door mijn opleidingen en ervaringen. Ik heb in deze fase van de opleiding gewerkt aan mijn *interpersoonlijke* en *orthopedagogische* competentie.

6.2.2 technische en kritische reflectie

Voor mijn onderzoek heb ik gekozen om de aanpak 3+ te onderzoeken omdat ik voor deze leerlingen mijn onderwijs en leerkrachtgedrag wilde veranderen. Ik moest eerst zoeken naar het instrument dat ik wilde gebruiken om de leerlingen te betrekken bij het groepsplan. Ik heb voor een instrument van het HGW gekozen en deze sloot goed aan bij mijn doelen. Hierin stond het doel voor de leerling duidelijk en konden zij gericht werken aan hun doel. Ik ben erg tevreden over mijn keuze om met mijn leerlingen te werken met het kindplan van HGW. Dit instrument maakt het voor de leerling overzichtelijk aan welk doel hij per rekenblok werkte. Ik kan mijn handelen hier perfect op aansluiten. De strategie van oplossingsgerichte gespreksvoering sloot hier goed bij aan. De leerlingen leerden hierdoor dat zij mede verantwoordelijk zijn voor hun leerproces. Zij zitten op school voor zichzelf.

Ik heb tijdens mijn onderzoek ervoor gekozen om deze leerlingen ieder blok te laten starten met de proeftoets. Hier konden de leerlingen ervaring opdoen wat zij al beheersten en waar zij nog begeleiding bij nodig hadden. Hierdoor kon ik mijn onderzoek strak vorm geven en samen met de leerlingen hun doelen bepalen. *Organisatorisch competent*; beslaat een groot onderdeel van mijn onderzoek. Mijn klassenmanagement is een onderdeel van organisatorische competentie. Hierop doe ik met de 1-zorgroute een groot beroep. Mijn klas is verdeeld in instructiegroepen. Ouders, leerlingen en de interne begeleider zijn bij mij op school nauw betrokken bij de groepsplannen waarmee ik werk in mijn klas, hierbij heb ik gewerkt aan basisdemansie B2.

6.2.3 dialogische en meta-reflectie

De ervaring die ik op doe spelen een grote rol in mijn handelen. Ik vind dat iedere leerkracht zich moet blijven vernieuwen. Ik doe dit mede door te reflecteren op mijn handelen en mijn nieuwe inzichten toe te passen in de praktijk, ik ben mijn kennis kritisch aan het toepassen (basisdemensie B1). Als iets niet werkt moet je iets anders proberen (Insoo Kim Berg), dit beschrijf ik ook in mijn onderzoek. Ik stel mijn lessen en ideeën bij tijdens en/of na een les. Mijn voorkeur van reflecteren gaat uit naar een reflectie via Korthagen (zie bijlage 1). Doordat mijn voorkeur uitgaat naar een beschrijvende reflectie gebruik ik vaak de vragen van Korthagen. Door deze reflectie ga ik nadenken over mijn handelen en wat het effect van mijn handelen is op mij en mijn leerlingen. Ik kom tijdens mijn reflectie op punten die ik een volgende keer anders zou willen doen. Ik ben een doener en ik maak meteen een plan hoe ik dit anders zou kunnen doen. Ouders en leerlingen zijn hierbij van essentieel belang. Hier leer ik van als mens en als leerkracht! (basisdemensie B2.1, B2.2 & B2.3).

Ik vind het fijn om over gebeurtenissen te praten met collega's en critical friends. Ideeën uitwisselen met leerlingen en collega's houdt ook in dat ik reflecteer op mijn eigen leerkrachtgedrag. Competent in *samenwerking met collega's*; Ik probeer mijn bijdrage in het team te leveren door mijn kennis te delen die ik opdoe tijdens de onderwijseenheden en mijn ervaringen.

6.3 Critical friends

In het proces van het praktijkgericht onderzoek heb ik veel feedback gevraagd en gekregen van verschillende critical friends. Ik heb ervoor gekozen om een aparte alinea te wijden aan mijn verwerkte feedback. Ik heb de bijna volledige feedback die ik heb gekregen in bijlage 2 verwerkt. Hieronder heb ik feedback verwerkt waarmee ik kan aantonen dat ik heb gewerkt aan mijn professionele ontwikkeling.

In hoofdstuk 2 lees ik veel algemene theorie. Het is lastig om een theoretisch hoofdstuk persoonlijk en boeiend te houden. In paragraaf 2.3 heb je een goede opbouw waardoor het interessant wordt om te lezen. In die paragraaf geef je eerst theoretische informatie, daarna geeft je kort aan hoe het in jouw praktijk gaat en daarna beschrijf je het persoonlijke aspect. Ik heb na het krijgen van deze feedback mijn hoofdstuk 2 opgebouwd zoals ik in paragraaf 2.3 al deed. Nu krijg ik als feedback dat mijn stuk het boeiender is geworden. Dit is voor mij belangrijk, ik wil graag dat mensen mijn onderzoek boeiend vinden en mijn enthousiasme erin terug zien. Ik vind het lastig om zelfstandig een hoofdstuk steeds aan te passen omdat je niet meer merkt wat niet lekker loopt. Na deze feedback ben ik gericht mijn hoofdstuk 2 gaan verbeteren en ben nu erg tevreden.

In hoofdstuk 3 lees ik nog al wat herhaling, in paragraaf 3.1 bijv beschrijf je het doel van het onderzoek en dat doel beschrijf je weer in paragraaf 3.7. Ik zou niet teveel herhalen. In paragraaf 3.1 geef je ook al de middelen/instrumenten aan voor het reflecteren, ik zou dat alleen beschrijven bij strategie of triangulatie. Een leerpunt voor mij vanuit toets 3 was om kort en bondig te schrijven. Niet alles herhalen want daardoor is het stuk niet boeiend voor een lezer. Ik heb mijn hoofdstukken nogmaals doorgelezen en aangepast zodat er weinig herhaling in zit. Omdat dit een leer punt voor mij is merkte ik aan de feedback dat ik dit nog niet voldoende doe. Ik ben nu bewuster op mijn herhaling. Ik neem dit ook als leer punt mee naar toets 4.

Ik begrijp dat je niet helemaal tevreden bent over hoofdstuk 6. Het is vrij algemeen beschreven voor een reflectie. Misschien kan je de vragen van Korthagen (uit je bijlage) er meer in verwerken, zodat het meer diepgang krijgt. Het blijf nu een beetje oppervlakkig. Probeer ook je knelpunten, gevoelens en ervaringen die verandering geleid hebben erin te verwerken. Ik weet niet of het de bedoeling is dat je de basisdimensies zo beschrijft, misschien is het mooier om er een lopend verhaal van te maken. Maak het zo concreet mogelijk. Ik heb bij mijn critical friends aangegeven dat ik niet tevreden was over mijn hoofdstuk 6. Door deze feedback heb ik meer diepgang gezocht en ben ik erg tevreden over mijn evaluatie. Mijn reflectie heb ik aangepast en

samengevoegd waardoor het meer een geheel is geworden.

“ De beste leraar is hij, die het meest van zijn leerlingen opsteekt!” (Buddingh, 1985)

Met dit citaat wil ik mijn nawoord beginnen en mijn onderzoek afronden. Door mijn onderzoek samen met mijn leerlingen te doen heb ik erg veel van hen geleerd. Wat hun behoeften zijn waardoor ik hen beter kan helpen, begeleiden en autonomie kan bieden. Ik ben trots op mijn onderzoek en het resultaat.

Als laatste wil ik graag een aantal mensen bedanken. Allereerst Wouter en mijn vader voor jullie hulp en geduld. Lian bedankt voor de tijd en je kritische blik op mijn werk. Marijke, Sanne, Danielle en Marianne mijn critical friends en Piet Koppejan mijn studiebegeleider bedankt voor de feedback. Ik wil natuurlijk ook mijn leerlingen bedanken, want zonder deze toppers had ik dit onderzoek niet kunnen doen.

Denise de Koeijer

LITERATUURLIJST

---

boeken:

- ❖ Lange de R, Schuman H. & Montessori Montesano, N. (2011), *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*, Garant Antwerpen-Apeldoorn.
- ❖ Claasen, W., Bruine de, E., Schuman, H., Siemons, H. & Velthoven van, B. (2011), *Inclusief bekwaam*, Garant Antwerpen-Apeldoorn.
- ❖ Vugt van J.M.C.G, Wosten A, (2004), *Rekenen: een hele opgave*, HB uitgevers Baarn.
- ❖ Vugt van J.M.C.G, Wosten A, (2011), *Rekenen: een hele opgave deel 2*, ThiemeMeulenhoff, Amersfoort.
- ❖ Groenestijn van M, Borghouts C, Janssen C, (2011) *Protocol Ernstige RekenWiskunde problemen en Dyscalculie*, Van Gorcum Assen.
- ❖ Jong de P, Berg Kim I, (2004), *De kracht van oplossingen*, Pearson Amsterdam.
- ❖ Måhlberg K, Sjöblom M, (2008), *Oplossingsgericht Onderwijzen*, Garant Antwerpen-Apeldoorn.
- ❖ Pamijer N, Beukering van T, Lange de S, Schulpen Y en Veire van de H, (2010), *Handelingsgericht werken in de klas*, Acco Leuven.

Artikelen:

- ❖ pluspunt brochure, Malmberg
- ❖ Krijger. D, (2011), Relatie leerling-leerkracht heeft effect op prestaties 'We doen er te weinig mee', Balans Magazine augustus/september.
- ❖ Janson. D (2007), Van wie is het handelingsplan?, Volgens Bartjens jaargang 26 2006/2007 nr.3.

websites:

- ❖ www.google.nl
- ❖ www.fontysoso.nl
- ❖ www.uitgeverijacco.be/handelingsgerichtwerkendeleerkrachtdoetertoe.
- ❖ www.ontwerpatelier.nl
- ❖ www.dilemmamanager.nl
- ❖ www.regenboog.slo.nl
- ❖ www.mijnmalmberg.nl

Afbeeldingen:

❖ adaptief onderwijs:

http://www.google.nl/imgres?q=adaptief+onderwijs&num=10&hl=nl&tbo=d&tbm=isch&tbnid=4EIARHvIMoeoSM:&imgrefurl=http://www.ontwerpatelier.nl/nieuws/pages/nominaties01/Monique_Leonie/pages/adaptief.htm&docid=7K3kYlowUSsC1M&imgurl=http://www.ontwerpatelier.nl/nieuws/pages/nominaties01/Monique_Leonie/images/adaptief/model.jpg&w=316&h=314&ei=NDf4UNzULqmX1AW0wIDgDw&zoom=1&iact=rc&dur=10&sig=114255267845850298939&page=1&tbnh=146&tbnw=147&start=0&ndsp=28&ved=1t:429,r:2,s:0,i:128&tx=75&ty=84&biw=1036&bih=894 (17 januari 2013)

❖ stappendans:

http://www.google.nl/imgres?q=stappendans&num=10&hl=nl&tbo=d&tbm=isch&tbnid=Va7orB0tkCT_M:&imgrefurl=http://specialecollega.blogspot.com/2011/09/de-krachtbronnen-van-kinderen.html&docid=7nVa7iJH305IkM&imgurl=http://1.bp.blogspot.com/-S1ra_9dC9EQ/TmTTpmLa8CI/AAAAAAAAAA0/4sdZAtDRA20/s1600/zevenstappendans.jpg&w=450&h=437&ei=Hg_8UJqJI8_Y0QWV1YDQDA&zoom=1&iact=rc&dur=415&sig=114255267845850298939&page=1&tbnh=116&tbnw=132&start=0&ndsp=27&ved=1t:429,r:3,s:0,i:91&tx=69&ty=79&biw=1036&bih=894 (20 januari 2013)

❖ ijsbergmetafoor:

http://www.google.nl/imgres?q=ijsbergmetafoor&hl=nl&tbo=d&tbm=isch&tbnid=dpoj26Mf8zoEZM:&imgrefurl=http://rekenboog.slo.nl/over/visie/&docid=zw_fZ4ICj1oXcM&imgurl=http://rekenboog.slo.nl/images/rekenboogijsberg.jpg/image.jpg%253Fwidth%253D265%2526height%253D530&w=265&h=226&ei=yjf4UPbQNfOU0QXThlCoCQ&zoom=1&iact=rc&dur=424&sig=114255267845850298939&page=1&tbnh=153&tbnw=180&start=0&ndsp=30&ved=1t:429,r:2,s:0,i:102&tx=72&ty=52&biw=1036&bih=894 (12 december 2012)

BIJLAGE

Bijlage 1: Reflectie via Korthagen

Bijlage 2: Feedback critical friends

Bijlage 3: Groepsplannen

Bijlage 4: Leerling lijst

Bijlage 5: Kindplannen

Bijlage 6: Gesprekken met leerlingen

Fase 1: handelen

Wat wilde ik bereiken?

Ik wilde dat de aanpak 3+ leerlingen zich verantwoordelijk zouden gaan voelen voor hun eigen werk en doelen.

Waar wilde ik op letten?

Ik wilde dat zij betrokken zijn bij de les. Ik wilde letten op hun werkhouding en inzet.

Wat wilde ik uitproberen?

Ik wilde door samen met deze leerlingen de proeftoets te bespreken, doelen formuleren en verwerken in het kindplan.

Fase 2: terugblikken op het handelen.

Wat gebeurde er concreet?

De leerlingen maakten de proeftoets, samen hebben we deze besproken en hieruit een doel gesteld.

Wat wilde ik?

Ik wilde dat de leerlingen konden aangeven na het maken van de proeftoets wat zij al beheersten en wat een leerdoel is voor de komende weken tot aan de toets.

Wat deed ik?

Ik heb oplossingsgerichte gesprekken gevoerd met de leerlingen. Ik heb hen verteld wat ik zie tijdens mijn observaties. Samen hebben we de toets besproken en gekeken wat nog lastig is. Ik wilde dat zij zelf met ideeën kwamen, hoe zij aan hun doelen gaan werken.

Wat dacht ik?

Ik dacht dat ik het een uitdaging vond om de leerlingen te betrekken bij hun groepsplan. Ik wilde dat zij zichzelf in doel stelden en hier in plan voor maakten.

Wat voelde ik?

Ik voelde dat de leerlingen het nog lastig vonden. Zij konden goed benoemen wat zij al konden en een doel stellen ging ook prima. Het bedenken hoe zij aan het doel zouden gaan werken vonden zij nog lastig. Ik wilde hun hierin begeleiden.

Wat wilde de leerling?

De leerlingen wilden hulp van mij. Samen hebben we besproken hoe zij aan hun doel kunnen werken.

Wat deed de leerling?

De leerlingen waren actief betrokken, maar moesten wel wennen aan deze nieuwe werkvorm.

Wat dacht de leerling?

De leerlingen vonden het spannend. Zij moeten werken voor hun eigen leerproces.

Wat voelde de leerling?

De leerlingen voelden zich eerst onzeker. Ze kenden het opstellen van een kindplan niet. Na dit in aantal blokken te hebben gedaan, ging dit veel beter. De resultaten zijn zichtbaar verbeterd en hierdoor is het zelfvertrouwen vergroot. Zij weten wat zij kunnen en waaraan zij moeten werken in hun leerproces.

Fase 3: Bewust worden van essentiële aspecten

Hoe hangen de antwoorden op de vorige vragen met elkaar samen?

De leerlingen en ik hebben samen handelingsgerichte en oplossingsgerichte gesprekken gevoerd.

Wat is daarbij de invloed van de school als geheel?

Wij werken op school met instructiegroepen waardoor leerlingen wisselen van plaats en de leerkracht bij groepjes of individuele leerlingen zit. Leerlingen zijn het gewend dat leerlingen extra instructie krijgen waardoor zij geen uitzondering zijn.

Wij werken op school met de 1-zorgroute waardoor ik als leerkracht kijk naar de verschillen tussen mijn leerlingen en hun behoeften.

Wat betekent dit nu voor mij?

Ik vind het erg fijn dat ik als leerkracht leerlingen kan helpen en kan aansluiten bij de onderwijsbehoeften van mijn leerlingen.

Wat is dus het probleem (of de positieve ontdekking)?

De positieve ontdekking is dat leerlingen zich verantwoordelijk kunnen voelen als je ze betreft bij hun doelen. Door gebruik te maken van het kindplan, kon ik dit heel concreet maken voor de leerlingen en voor mij als leerkracht.

Fase 4: formuleren van handelingsalternatieven.

Welke alternatieven zie ik?

Het kindplan inzetten voor heel de klas.

De leerlingen elkaar helpen bij het invullen van het kindplan bij andere vakgebieden.

Welke voor en nadelen hebben die?

Voordelen: Kindplan is in goed en duidelijk instrument voor leerlingen en de leerkracht.

Nadeel: het kost veel tijd om leerlingen mede verantwoordelijk te maken voor hun leerproces.

Wat neem ik mee nu voor de volgende keer?

Kijk naar de leerling en het gedrag! Veel observeren.

Marianne: Ik vind je verslag overzichtelijk en duidelijk geschreven. En wat heb je al veel gedaan! Bij een paar hoofdstukken heb ik nog wat kritische aantekeningen. In hoofdstuk 2 lees ik veel algemene theorie. Het is lastig om een theoretisch hoofdstuk persoonlijk en boeiend te houden. In paragraaf 2.3 heb je een goede opbouw waardoor het interessant wordt om te lezen. In die paragraaf geef je eerst theoretische informatie, daarna geeft je kort aan hoe het in jouw praktijk gaat en daarna beschrijf je het persoonlijke aspect. Misschien is het een idee om elke paragraaf binnen hoofdstuk 2 zo op te bouwen. Het maakt het dan makkelijker leesbaar en wat boeiender. In hoofdstuk 3 lees ik nog al wat herhaling, in paragraaf 3.1 bijv. beschrijf je het doel van het onderzoek en dat doel beschrijf je weer in paragraaf 3.7. Ik zou niet teveel herhalen. In paragraaf 3.1 geef je ook al de middelen/instrumenten aan voor het reflecteren, ik zou dat alleen beschrijven bij strategie of triangulatie.

Ik begrijp dat je niet helemaal tevreden bent over hoofdstuk 6. Het is vrij algemeen beschreven voor een reflectie. Misschien kan je de vragen van Korthagen (uit je bijlage) er meer in verwerken, zodat het meer diepgang krijgt. Het blijft nu een beetje oppervlakkig. Mogelijk kunnen de vragen bij hoofdstuk 6 uit de bijlage van het handboek studiebegeleiding je ook nog verder helpen, probeer ook je knelpunten, gevoelens en ervaringen die verandering geleid hebben erin te verwerken. Ik weet niet of het de bedoeling is dat je de basisdimensies zo beschrijft, misschien is het mooier om er een lopend verhaal van te maken. Maak het zo concreet mogelijk.

Lian: Hier je meesterstuk met mijn bevindingen. Ik kan het helaas niet laten om ook een beetje frikkerig op de spelling en zinsbouw te letten. Ik weet dat je me daar niet om hebt gevraagd, sorry. Werk jij bij Apple ook met automatische koppen en inhoudsopgave, want dat is wel heel makkelijk. Het word-document had wat rommelige pagina's.

Je opbouw is prima. Ga zo door en dan wordt het een prima meesterstuk. Ik zou wel overal Pluspunt met een hoofdletter schrijven. Het is de naam van een methode. En let een beetje op je komma's, want dan leest het veel makkelijker.

Ik vraag me af of je vanaf het begin moet spreken over aanpak 1, 2 en 3+, omdat je dat pas veel later (bij de 1-zorgroute) uit gaat leggen. Voor niet onderwijs mensen is dat verwarrend. En maak een duidelijk onderscheid tussen de info bij het handelingsgericht werken en je verschillende daarop volgende hoofdstukken, anders wordt het onduidelijk. Ik ben heel benieuwd naar de volgende hoofdstukken. Veel succes.

2e keer feedback: Je had het erover, dat je het moeilijk vindt om kort en krachtig te schrijven, daarom heb ik hier en daar een opmerking gemaakt over samenvoegen van zinnen en formuleren van compacte zinnen. Dat leest prettiger en maakt de tekst bondiger.

Bij hoofdstuk 4 realiseerde ik me pas dat de term "sterke" leerlingen behoorlijk subjectief is. Misschien dat je daar nog een andere formulering voor kunt bedenken, anders noem je ze consequent de 3+ rekenleerlingen.

Je kunt vast op de apple ook de functie vinden, waarmee je door je hele werkstuk 1 woord kunt vervangen. Dat is soms wel heel handig.

De laatste 2 illustraties snapte ik niet, maar daar komt vast nog tekst bij.

Sanne: Ik heb je toets bekeken en met rood voorzien van feedback. Ik heb geprobeerd je stuk te lezen als buitenstaander die verder van niets weet. En daarop heb ik mijn feedback gebaseerd. In hoofdstuk 3 heb ik dingen tussen haakjes gezet, die volgens mij weg kunnen en ik heb wat zinnen anders geformuleerd daarbij. Je bent goed bezig in ieder geval! Ik hoop dat je er wat mee kunt.

Marijke: Ik heb je onderzoek zo goed mogelijk gelezen, wauw! Ik vind dat je een mooi onderzoek op papier hebt met mooie resultaten. Wat betreft je vragen, ik heb met rood wat aanwijzingen erin gezet, kijk maar of je daar iets mee kunt. Ik vind het een logisch/consistent verhaal. Begrippen zijn volgens mij helder zo. De triade is vaak aanwijsbaar, soms heb ik wat aanwijzingen gegeven in hoofdstuk 2 mis ik je eigen praktijk wel maar dat past mss ook niet in hoofdstuk 2.

Bijlage 3 GROEPSPLAN De Singel

Groep: 6 Leerkracht: Denise de Koeijer		Datum: 1-10-2012 Periode : november-januari	Vakgebied: Rekenen Methode: Pluspunt	Materialen: Werkboek , lesboek Pluspunt,pluspunters, pluspunt online en computerprogramma Maatwerk.	
Groep / namen	Wat wil ik bereiken?	Inhoud (wat)	Aanpak/methodiek (hoe)	Organisatie	Evaluatie
Groep 1	60- 80% methodetoets.	Zie aanpak 2 + herhaling basiskennis klokkijken, cijferen, automatiseren van tafels en plus en min sommen.	Verinnerlijken Verkorten Automatiseren Toepassen Doelgericht werken Tijdens de instructie vindt veel interactie plaats tussen leerkracht en kinderen	De leerlingen zitten in de instructiegroep. De leerlingen maken het 2 sterren werk met een verlengde instructie van de leerkracht. Maatwerk staat op de takenkaart.	Na blok toets 2
Groep 2	80% methodetoets	* vermenigvuldigingen uitrekenen met verdeelregel. * werken met verhoudingstabellen via optellen en aftrekken. * cijferend plus en min sommen uitrekenen. * oppervlakte van figuren bepalen met de standaardmaat. * in een context een deel van een geheel bepalen en een passende breuknotatie gebruiken. * een deel van een geheel bepalen en het geheel tekenen. * rekenen met geldbedragen in hele euro's en bepalen wat je overhoudt. * de juiste maat invullen of aflezen in een context. * opgave uitrekenen met rekenmachine. * getallen afronden op tiental of honderdtal. * getallen afronden op tientallen en hiermee optellen en aftrekken. * contextproblemen uitrekenen met vermenigvuldigen en delen.	Gaan na de instructie zelfstandig werken aan de leerkrachtgebonden lessen en zelfstandig werk lessen.	Hebben een vaste plaats in de aanpak 2 groep. De leerlingen volgen de instructie waarna zij het 2 sterren werk maken uit het werkboek en opdrachtenboek.	Na bloktoets 2
Groep 3		Eigen leerlijn via maatwerk.	.		
Groep 3+ W D H J	80-90 % methodetoets	Zie aanpak 2. Dit doen zijn via de 3+ aanpak van Pluspunt.	Deze groep krijgt een zeer korte instructie en werken zelfstandig verder. Werken in het drie sterren werkboek en gaan daarna door aan verdieping met pluspunters.	Nemen plaats in de 3+ groep en zitten samen in een tafelgroep. Krijgen als eerste aanpak instructie. Werken met eigen doelen via het kindplan van handelingsgericht werken.	Per blok een evaluatiegesprek van het kindplan en hun eigen doelen. Na bloktoets 2 een diagnostisch gesprek.

	Vraag	Beoordeling
1	Ga jij graag naar school?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
2	Wat vind jij de leukste les op school?	
3	Wat vind jij van rekenen?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
4	Wat vind jij van Pluspunt?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
5	Vind jij rekenen moeilijk?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
6	Doe jij graag rekenspelletjes?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
7	Werk jij graag samen met rekenen?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
8	Heb jij genoeg aan de instructie om het rekenwerk te maken?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
9	Hoe vind jij het om met het kindplan te werken?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
10	Ben je tevreden over je resultaten voor rekenen?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Bijlage 5 Kindplan

Naam leerling:		Groep		leerkracht:	
Ingevuld samen met:			Datum:		
Nu weet/kan ik al:	Om dat te bereiken ga ik:	De leerkracht helpt mij door:	Mijn ouders helpen me door:	Materialen en andere hulpmiddelen die ik nodig heb:	
Straks wil ik weten/kunnen:					

Evaluatiedatum:	Wie evalueert:
Hoe weten we dat het doel bereikt is? Wat merken, zien of horen we dan?	
Uitkomst van de evaluatie: is ons doel bereikt?	
Hoe moet het verder?	

Kindplan

Naam leerling:H.		Groep 6	leerkracht: Denise de Koeijer		
Ingevuld samen met: juf Denise			Datum: 13-12-2012		
Nu weet/kan ik al: * getallen afronden op tientallen en honderdtallen. * sommen uit rekenen met de rekenmachine. Straks wil ik weten/kunnen: * Ik wil de som uit de redactiesom kunnen halen en oplossen.	Om dat te bereiken ga ik: * extra oefenen op de pc. * instructie volgen in aanpak 2.	De leerkracht helpt mij door: * sommen op de computer klaar te zetten. * instructie volgen bij aanpak 2. * extra oefenen samen met de juf.	Mijn ouders helpen me door: * Ik wil het afronden op honderdtallen oefenen met mijn vader of moeder.	Materialen en andere hulpmiddelen die ik nodig heb: * In de klas de computer om extra te oefenen.	

Evaluatiedatum: 9-1-2013	Wie evalueert: H. en juf Denise
Hoe weten we dat het doel bereikt is? Wat merken, zien of horen we dan? > 80% goed op de toets van blok 6. Uitkomst van de evaluatie: is ons doel bereikt? Hoe moet het verder?	

Bijlage 6 Gesprek met een leerling

Leerling:	Datum:	Leerkracht:
1. Voorbereiding: kent het kind de aanleiding en het doel van het gesprek? Waar houden we het gesprek en wanneer? Hoe lang gaat het duren? Is het kind voorbereid op het thema van het gesprek?		
2. Thema: waarover gaat het gesprek? Wat wil je als leerkracht daarin bereiken? Wat wil het kind zelf bereiken? Is je rol duidelijk voor het kind? Zijn de regels van het gesprek duidelijk?		
3. De moeilijke situatie: wat is moeilijk voor het kind? Hoe zou dat kunnen komen? Wat is de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? Denk aan afstemming en wisselwerking.		
4. De situatie waarin het goed gaat: wanneer is het probleem er niet? Wanneer lukt het wel? Wat gaat juist goed? Wat is dan de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? Positieve aspecten: wat zijn de talenten en interesses van het kind? Wat is verder positief aan het kind en andere betrokkenen?		
5. Doel: wat is het doel dat we samen willen bereiken? Wat merken, horen of zien we dan concreet?		
6. Manieren om het doel te bereiken: wie kan helpen om de doelen te bereiken? Hoe zou dat kunnen? Welke oplossingen heeft het kind zelf? Welke aanvullingen heeft de leerkracht? Overloop samen de hulpzinnen onderwijsbehoeften.		
7. Afspraken: wat gaan we doen? Wie doet dat en hoe? Wanneer evalueren we of het ons gelukt is?		
8. Evaluatie: zijn onze doelen van het gesprek bereikt? Was het een prettig gesprek? Waarom (niet)?		

Gesprek met een leerling

Leerling: D. Datum: 4-12-2012	Leerkracht: Denise
1. Voorbereiding: kent het kind de aanleiding en het doel van het gesprek? Waar houden we het gesprek en wanneer? Hoe lang gaat het duren? Is het kind voorbereid op het thema van het gesprek? Ja, ik heb bekend gemaakt dat dit de evaluatie is van het kindplan. Hiervan is hij ook op de hoogte gesteld bij het opstellen van de doelen aan het begin van blok 4 en 5.	
2. Thema: waarover gaat het gesprek? Wat wil je als leerkracht daarin bereiken? Wat wil het kind zelf bereiken? Is je rol duidelijk voor het kind? Het gesprek betreft het kindplan, de doelen, het leerproces en het resultaat van de rekentoets van blok 5 van de desbetreffende leerling.	
3. De moeilijke situatie: wat is moeilijk voor het kind? Hoe zou dat kunnen komen? Wat is de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? Denk aan afstemming en wisselwerking. De maten vond D. nog steeds erg lastig. Hij heeft thuis niet geoefend met het boodschappenspel.	
4. De situatie waarin het goed gaat: wanneer is het probleem er niet? Wanneer lukt het wel? Wat gaat juist goed? Wat is dan de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? Als D. de opdracht snapt kan hij zich concentreren. Als het moeilijk is zijn concentratie weg. Hij heeft dan extra uitleg van mij nodig geeft hij aan.	
5. Doel: wat is het doel dat we samen willen bereiken? Wat merken, horen of zien we dan concreet? De doelen die zijn opgesteld in het kindplan. D. geeft zelf aan dat hij beter wil opletten tijdens de uitleg en zijn ouders thuis bij het rekendoel betrekken.	
6. Manieren om het doel te bereiken: wie kan helpen om de doelen te bereiken? Hoe zou dat kunnen? Welke oplossingen heeft het kind zelf? Welke aanvullingen heeft de leerkracht? D. geeft aan dat ik als leerkracht hem kan helpen. Hij vond het fijn om nu soms extra uitleg te volgen bij aanpak 2. D. wilt graag verder oefenen met de maten. D. heeft een rustige plaats nodig om te werken.	
7. Afspraken: wat gaan we doen? Wie doet dat en hoe? Wanneer evalueren we of het ons gelukt is? Na het opstellen van het kindplan wilt D. graag een kopie mee naar huis nemen. Tussentijds blijven we het opgestelde doel bespreken en evalueren. D. wilt graag een 8 en of 90% voor zijn volgende toets.	
8. Evaluatie: De twee doelen die D. voor zich had gesteld bij blok 5 zijn niet allebei behaald. Doel 1, de breuken kennen en de strategie foutloos kunnen toepassen wel. D. vond zijn cijfer (7 = 88%) aan de lage kant. Hij gaf aan dat dit mede door zijn eigen inzet kan komen. Hij wil dit volgende keer graag beter doen. D. geeft aan het erg fijn te vinden om met doelen te werken. Wat hij er fijn aan vindt is nog moeilijk voor hem om onder woorden te brengen.	

Gesprek met een leerling

Leerling: W. Datum: 4-12-2012	Leerkracht: Denise
1. Voorbereiding: kent het kind de aanleiding en het doel van het gesprek? Waar houden we het gesprek en wanneer? Hoe lang gaat het duren? Is het kind voorbereid op het thema van het gesprek? Ja, ik heb bekend gemaakt dat dit de evaluatie is van het kindplan. Hiervan is hij ook op de hoogte gesteld bij het opstellen van de doelen aan het begin van blok 4 en 5.	
2. Thema: waarover gaat het gesprek? Wat wil je als leerkracht daarin bereiken? Wat wil het kind zelf bereiken? Is je rol duidelijk voor het kind? Het gesprek betreft het kindplan, de doelen, het leerproces en het resultaat van de rekentoets van blok 5 van de desbetreffende leerling.	
3. De moeilijke situatie: wat is moeilijk voor het kind? Hoe zou dat kunnen komen? Wat is de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? Denk aan afstemming en wisselwerking. De toets was makkelijk voor W. Hij heeft thuis goed geoefend met het boodschappenspel.	
4. De situatie waarin het goed gaat: wanneer is het probleem er niet? Wanneer lukt het wel? Wat gaat juist goed? Wat is dan de rol van de leerling, medeleerlingen, de leerkracht of de ouders? W. geeft aan dat hij goed zijn best heeft gedaan om aan zijn doelen te werken. Hij heeft serieus geoefend en hulp gevraagd als dit nodig was.	
5. Doel: wat is het doel dat we samen willen bereiken? Wat merken, horen of zien we dan concreet? De doelen die zijn opgesteld in het kindplan. W. geeft aan dat hij nu weet waar hij aan moest werken en als dit lukt hem dit zelfvertrouwen geeft.	
6. Manieren om het doel te bereiken: wie kan helpen om de doelen te bereiken? Hoe zou dat kunnen? Welke oplossingen heeft het kind zelf? Welke aanvullingen heeft de leerkracht? W. geeft aan dat ik als leerkracht hem kan helpen. Hij vond het fijn om nu soms extra uitleg te volgen bij aanpak 2.	
7. Afspraken: wat gaan we doen? Wie doet dat en hoe? Wanneer evalueren we of het ons gelukt is? Na het opstellen van het kindplan wilt W. graag een kopie mee naar huis nemen. Tussentijds blijven we het opgestelde doel bespreken en evalueren. W. wilt graag bij de volgende toets weer een 10 halen.	
8. Evaluatie: De twee doelen die W. voor zich had gesteld bij blok 5 zijn beide behaald. Doel 1, de breuken kennen en de strategie foutloos kunnen toepassen wel. W. was erg trots op zijn 10 voor de toets en wilt dit graag volgende keer weer halen. W. geeft aan het erg fijn te vinden om met doelen te werken. Hij merkt dat hij hierdoor zelfvertrouwen krijgt.	